

Het jongbroed dat in het voorjaar geboren is, kan bij ruime voeding en goede temperatuur reeds na drie- vier maanden volwassen zijn.

Natuurlijk zijn nog zeer veel andere tropische vischjes geschikt voor de opname in een gezelschapsaquarium, maar boven vermelde soorten munten uit door kleurenpracht en levendigheid, terwijl zij bovendien zeer verdraagzaam onder elkaar zijn en zich spoedig aan den verzorger gewennen en hun natuurlijke schuwheid afleggen.

Een groot voordeel is ook de gemakkelijke teelt van de levendbarende tandkarpertjes, daar een school zelf gekweekte vischjes toch steeds de grootste trots van een beginnende liefhebber is. Alle boven genoemde visschen zijn gemakkelijk te verzorgen, zij verlangen slechts een constante temperatuur van 19—22° C., hoewel de Prachtbarbeel en Danio rerio ook nog fleurig en levendig zijn bij lagere temperaturen; een tweede vereischte, die voor alle aquariumvisschen geldt, is *afwisselend* voeder, zooals watervlooien, enchytraën (kleine witte wormpjes) en verschillende soorten droogvoer (Piscidin no. 00, Bartmann's Fischfutter) etc., die men strooit in een drijvende glazen ring, waardoor het verspreiden over de geheele aquariumoppervlakte voorkomen wordt en bovendien de visschen gewent aan een bepaalde voederplaats.

Ik hoop dat het medegedeelde een aansporing moge zijn voor sommige beginnende aquariumliefhebbers om bovenbeschreven soorten, of een keuze er uit, samen te brengen in een ruim en goed ingericht verwarmbaar aquarium, zoodat ook zij genieten kunnen van de voortdurende wisselende pracht en schoonheid, die zoo'n stukje natuur in huis ons schenkt en vooral 's winters ons de donkere koude dagen doet vergeten, bij het aanschouwen van het gestoei en gedartel der kleurige exotische bewoners.

Apeldoorn.

M. C. ENNEMA.

VAN ONZE LIMBURGSCH E BOSSCHEN.

WE gelooven niet, dat de Noord-Nederlanders zich ooit een voorstelling gemaakt hebben van de pracht en heerlijkheid der Limburgsche Woud-perceelen, die vanaf Sittard tot aan Gennep, langs de Oostgrenzen ééne aaneenschakeling vormen van weidsche tafereelen en natuur-monumenten, afgewisseld door schilderachtig daartusschen gelegen sagenrijke venen en moerassen. Vanaf het majestueuze Echterbosch, het dito Diergaarde woud. Esbroek-, Effelder-, Vlodrops- Dalheimer-, Meynweg-, Elmters-, Diergardtsche-, Brachterwoud tot Gennep toe is 't ééne keten van aangrijpend schoon voor hem, die voor deze natuurwonderen niet ongevoelig blijft! Limburgsche wouden! Wien moedigt het wóórd niet reeds aan, wien bekruipt niet reeds bij den naam alléén de lust te verlangen naar deze groene eenzaamheid, naar deze welriekende sprookjeswereld en het romantische schouwspel aller jeugddroomen!

Muskuskruid bij lijsterslag in lichtgroene haag, schaduwrijk mosbed en welriekende boschbessen onder zomersch bladerendak, en dan dat alles over de toppen der boomen heen nog doorschald van jagersschot en hondengebas, bij al die rijke kleurenpracht, — Zijn dát dan geen heerlijke, verlokken de beelden?

Niet minder is dat 't geval bij eenzame wandeling in 't frissche, groene woud, tot daar, waar een kronkelende rookkolom van uit 't boschwachtershuisje langzaam over de boomkruinen opstijgt, en ons aan zoo menige kindergeschiedenis herinnert; wandelen tot de maan haren zilverglans door de bladeren en twijgen op 't kabbelende water der boschbeeken werpt, waarin wij in gedachten in 't zachte golfjes-gemurmel den zang der dansende elfen meenen te hooren, — of wandelen tot onder het dichte loof- en naald-dak, waar de woudfeeën ongezien hare draden spinnen en bekoorlijk zoete sagen en sprookjes in de hagen fluisteren, zoodat uit varen- en heidekruid, uit mos en alle arbuust de kleine woudmenschjes, de mosjuffers, heidevrouwtjes en woudwijfjes hunne hoofdjes rekken, om naar de geheimvolle zangen en sagen te luisteren.

O, waarachtig, het is zoo schoon in 't woud!

Het woud is het trouwste kind der aarde!

Waar h  r 't woud is gebleven, daar ontbreekt het niet aan frischheid, bloesem en voedende kracht. Het is niet alleen de trots der goede moeder, uit wier schoot het stamt, maar het is ook haar scherm en schutse, hare vriendelijke voeder. Met zijn miljoenen naaldvingers trekt het de drenkende schat der voortijlende wolken-stooten naar beneden, prikt in de volle waterslangen tot zij scheuren, verzamelt haren inhoud en zendt dien door honderd bronnen en beeken tot laving der landen uit; en onze heerlijke Maas- en Roerstroomen, de trots onzer gouwen, prijzen en loven misschien, in 't gewoel der golven van de zee zich verliezend, nog het landelijke woud, waar zij jeugdig als futiele bergbronnen, met de bloemen en kruiden spelend, de kracht zamelden, waarmede zij, groot geworden, door de velden ruischen: zegen brengend, schepen dragend, en de schoonheid

Limburgsch Woud bij Dalheim.

van het landschap en het leven des volks in hunnen vloed spiegelend. Als de hooge masten en scheepsplanken op de wereldzee de scheppingsgave der zintuigen hadden, hoe vaak zouden zij in de zilte baren, waardoor zij omspoeld worden, — eenen vriend uit hun heem raden, die hun van de wonderen des wouds toefluistert, waarvan zij toch alle afstammen. Onze voorouders wisten, wat zij aan hunne wouden hadden, onder wier schaduwen zij woonden. In heilige hagen gevoelden zij de nabijheid der weldadige godheid, die zij in 't suizen van het loof en in het gieren van den stormnacht vernamen. Steeds nog heerscht daar de beschermende natuurkracht in haren scheppenden zegen in al hare zichtbaarheid. Als eene schutsmuur voor het land staat het machtige woud daar, opdat de vernielende woede der stormen zich tegen hem breke. Maar de droge, verzengende winden doordrenkt het met zijnen vochtigen adem. En in den voorbijsuizenden luchtstroom ademt het uit zijne frissche gronden, uit zijne miljoenen groene bladeren en naalden heilzame, sterkende levensstof, die daarbuiten zoo menig steriel gebied verfrischt, de dampen der vlakte verdringt, luchtreinigend en zegen droppelend over de

huizenmassa van dorp en stad wiegt, en tegelijk de bleeke wangen hunner bewoners verkwikkend toewaaft. Zoo zal ons majestueuze woud blijven voortwerken in 't verre verschiet. Wee echter het volk, dat zijne wouden niet eert! Wee over het land, dat zich van zijn bezit berooft! De vloek der woestheid en ontvolking rust op hen!

Nog steeds groenen en ruischen in onze gouwen de zegenende wouden, in de vlakke en op de hoogten. Men heeft geleerd ze te eeren en te beschermen. Trots ziet ons gewest op zijne heerlijke bosschen, die onze rianten grenzen smukken en tooien — en zelfs in onze scholen, waar ons oog zich niet aan hunne frischheid vermag te laven, zingen we nog vol begeestering:

Naar 't bosch! Naar 't bosch!
Naar 't heerlijk groene bosch,
Daar willen wij gaan juichen!

En dan denken wij daarbij aan de verhevene rust, aan de feestelijke stilte-stemming op de groene hoogte, waar wij zoo vaak tusschen eiken en sparren naar boven klauterden, waar in de verte voor onze dronken oogen de woudheuvelen zich uitbreedden, rug aan rug, kop aan kop, één groenende, wiegende zee, wier golven verward schenen, wier loeien echter als muziek des wereldgeestes omhoog ruischt. Veraf in blauwe wijde verschemend, vervallen en vergaan als een vergeten kindersprookje, ligt daar het vlakke, bewoonde land. Slechts daar, ja daar alleen uit verborgen dalgronden dringen geluiden op, die aan het menschengewoel in de diepte herinneren — een veraf geklikklak van karren en wagens, een stootende, kloppende hamer, een bruischende molen, een enkele roep of een hondengebas, maar alles verward en dof.

En dan denken we wederom aan het schoone Duitsche lied: „tief die Welt verworren schallt, oben einsam Rehe grasen“. — Daarboven eenzaam de reeën grazen — daar, waar de wilde zuring, de kruisbloem of de boschanemoon zoo geurig bloeien — op de heuvelwei, die onder den kus der morgenzon zoo lieflijk lacht en waarop de sterren zoo vriendelijk blikken, als de vogelen op de twijgen sluimeren en droomend tusschen het loover zitten, als alles ter ruste gaat, tot de eenzaamheid de heuvelen als een voor gevoel der eeuwigheid ons gemoed omzweeft en omsluit en een zachte toon van verlangen onze ziel aanklinkt: „het lispelt van een trillend blaadje z'n laatsten adem uit“.

Wij gelooven niet, dat iemand beter dan de Limburger zoo kan gevoelen de poëzie van 't boschleven. Geen ander, gelooven we, zegt en zingt zooveel van jacht en woud, noch voelt zich zoo innig aangetrokken, vindt in zijn binnenste zó veel natuur als van een aangeboren bosch-verwantschap. In den schoot zijner oer-wouden groeide het Germanenvolk op, hier haalde het zich de onbedwingbare kracht, waarmee het in jeugdige frischheid plotseling uit het wouden-duister op het tooneel der geschiedenis naar voren trad, om zijn wereld-omvormend beroep te vervullen. Heden nog omschadwt ons woud de geheimzinnige monumenten en standbeelden van den donkeren voortijd.

In zijnen groenen schoot speelden zich echter ook de meest beduidende momenten onzer oude historie af, sinds de woudbodems onzer streken het warme Romeinsche bloed dronken, en de kloven en afgronden, vennen en poelen van Germanen en Frankenbloed dampden. — Geen wonder, dus, als de ziel des volks als een vogel bij voorkeur door bosch en haag zweeft, als poëzie en sage hare schoonste bloemen om ons heerlijk sparren-woud ranken, en ons volk over onze woud-panorama's juicht en jubelt: „waar in 't groene eikenhout, het nachtegaaltje zingt!“

Ach ja, overal waar we hier door onze bosschen ook wandelen en dwalen, overal worden we nog aan Donar's en Wodan's eiken herinnerd; de raven omvliegen nog den weergeetekenden boom, en de van den troon gestorte god is nog steeds niet uit onze bosschen geweken. Als wilde jager doortrekt hij eenzaam de haag, in den storm voert hij de woedende jacht door het heuvel-woud, dat de takken der reuzen boomen zwiepen en kraken, en het bosch bruischt en zwaait en wiegt als een bewogen zee, wanneer de mosmeisjes, woud en heidevrouwen der sage door het hout vliegen en op de met kruis-schrammen geteekende wortelstokken vluchten. De vermetele jager of wildschutter sluipt echter dan door 't grijze woud, verbindt zich aan de wilde boschgeesten, en brengt hun booze offers, om de geheime kunsten te leeren kennen, waarnaar het jagersgeloof zoo verlangt.

En als dan later de winterhuivering over het woud vaart, de starre nachtvorst alles overrijpt, de gronden en kloven in sneeuw begraven liggen, de vos huilt van koude, en de eikenbast barst, dan is het woud niet dood voor ons, de hoorn des overvloeds niet voor ons geledigd. Wij dolen dan minder onder zijn stille hallen meer rond; in onze gezellige huiskamer immers herinnert ons dan nog elke plank, elk voetbankje aan zijn weldadig ingrijpen in onze kultuur en ons leven van de wieg tot aan de zerk. Hoe mild waait ons nog zijn adem tegen, als in een haard de blokjes knetteren, de vlam oplaait en de gloed glinstert! Moge de steenkool beter verwarmen. — alleen de gave des wouds verwarmt tegelijk lichaam en gemoed. Hoe gaarne blikken wij met de kleinen des huizes, die aan onze knieën hangen en boschspreekjes willen hooren, in den lichten gloed! Met sprookjes-achtigen karbonkel-glans belicht ons de kool, en de rozige gloed op den eigen haard wordt voor ons dan de gelukbrengende karbonkel, waarvan de wondersage weet te verhalen.

Voor den Kerstmis-avond schenkt ons dan het woud nog het dennenboompje, en al de zachte rillingen, die hem eens bewogen, trekken nu, vereenigd, door een zaliggestemd kinderhart. Als in een sprookjesdroom blikken de kleinen in al den glans en zien het boompje weer opgestaan, waaronder Asschepoester met hare wenschen naar voren treedt, en in stralende pracht van hem weggaat. Op ons zelf echter vallen gouden droomen en herinneringen neder, het geluk onzer kinderjaren, en alle heerlijkheden en hoop der jeugd blikken ons weer tegen; de groene dennentwijg wordt dan als een lentefrisch woud, dat wij met langzamen tred doorwandeld hebben, toen de bloemen nog zoo geurig bloeiden, de vogelen zoo luid jubelden, de bladeren ons duizend groeten toefluisterden, de wereld zoo rijk vóór ons lag, en de idealen nog onverbleekt ons in 't hart leefden.

Ja, het woud is zóó frisch en zóó wortelkrachtig, zóó roerend en vreedzaam, zóó nutbrengend en dichterlijk doorwaaid, zóó mededeelzaam en rijk aan werken, zóó verlevendigend, sterkend, verheffend — als de echte mensch, wiens hart niet aan zelfzucht lijdt, onder welker werking de beste driften immers toch afsterven, en een menschenhart tot eene droge, kale steppe wordt.

• Vlodrop.

GERH. KREKELBERG.

BOEKAANKONDIGING.

Bloemen-Mythen en Legenden door Tine Cool.

Uitg. Mij. Kosmos, Amsterdam 1928. Prijs geb. f 3.90.

In dit mooi uitgevoerde boek in helderen grijs linnen stempelband vertelt Tine Cool: „hoe de menschen in vroeger tijden de bloemen, de boomen en al het kruid in direct contact met hun leven zagen.”

Het is een lange reeks van korte eenvoudige maar fijn en gevoelig geschreven verhaaltjes, waarin bloemen-legende van allerlei verschillende aard en herkomst verwerkt zijn. Het boek is in 2 deelen verdeeld: het eerste deel: „de bloemen in vroeger tijden rondom de H. Maagd, den Christus, De Heiligen, den Duivel en de Menschen” dus oud-Christelijke legenden. Het tweede deel, antieke Oostersche en heidensche verhalen, beschrijft „de bloemen in vroeger tijden om de Oostersche volken en hun verbeelding”. De bibliografie achter in het boek vormt een respectabele lijst van boeken en tijdschriften, waaruit de schrijfster geput heeft. Het boek is geïllustreerd met vier houtsneden en een aantal vignetten van B. Essers, die wel goed in den toon van het boek passen, maar waarvan men toch niet kan zeggen, dat ze alle goed geslaagd zijn.

Vogelkens van Allerlei Vleugel door Rinke Tolman.

Uitg. A. W. Sijthoffs Uitgevers Mij. Leiden. z. j.; prijs f 1.75.

Een bloemlezing van korte artikeltjes, waarin tien vogelsoorten van den meest op de voorgrond tredende figuren als: geelgors, fitis, grutto, koekoek, worden beschreven. Ieder van de stukjes is zuiver en af in de bekende bloemrijke stijl van Rinke Tolman, die van